

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI**

“РЎЙХАТГА ОЛИНДИ”

№ ВМ – 343 – 5А340801 – 2.01

“1” ИЮЛЬ 2003 й.

“ТАСДИҚЛАНДИ”
Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус
таълим вазирлиги

“8” ИЮЛЬ 2003 й.

**TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY
RESURSLARINI BOSHQARISH
fanidan
DASTUR**

**Oliy ta'limning 340000 – “Biznes va boshqaruv” ta'lim sohasidagi
5A340603 – “Moliya, pul muomalasi va kredit” magistratura
mutaxassisligi uchun**

Tashkent – 2003

Tuzuvchilar: prof. Abdullaeva Sh.Z.
k.o'q. Ravshanov X.M.
Taqrizchilar: prof. T. Qoraliev
dots. Kamolov A.

Tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarish fani etakchi mutaxassislik fanlaridan biri bo'lib, unda banklar, ularni tashkil qilish va faoliyatini olib borishning me'yoriy va huquqiy sohalari, tijorat banklarining resurslari, passivlari va aktivlari, ular mutanosibligini ta'minlash, banklarning daromadlari va xarajatlari, foydasi, mijozlarni qisqa muddatli va uzoq muddatli kreditlash asoslari, banklarning kredit, investitsiya portfellarini boshqarish, bank risklari va ularni boshqarish bilan bog'liq mavzular yoritiladi.

Управление финансовыми ресурсами коммерческих банков является одним из ведущих профессиональных предметов, в нём освещаются темы связанные с банками, с их основами и ведением их нормативной и правовой деятельности, ресурсы коммерческих банков, пассивы и активы, соблюдение их пропорций, доходы и расходы банков, прибыль, основы краткосрочных и долгосрочных кредитований клиентов, банковский кредит, управление инвестиционными портфелями, банковские риски и их управление.

Management of financial resources of commercial banks is one of the favorite professional subject, in which appear the establishment of Bank and the resources of Commercial Banks, supplying the proportion of assets and and Passives, the banks income and revenue, benefit, giving short-term and long-term credit to the customers, managing credit and investment portfolio and the management of bank's risks.

Dastur Toshkent Moliya instituti Ilmiy Kengashida muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 25 aprel 9-sonli bayonnoma).

Dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi oliy o'quv yurtlariga ilmiy-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengash majlisida muhokama qilingan hamda nashrga tavsiya etilgan (2003 yil 1 iyul 37-sonli majlis bayoni).

1. SO'Z BOSHI

"Tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarish" fanini o'qitishning maqsadi va vazifasi

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2001 yil 16 avgustdagi 343-sonli qaroriga asosan tasdiqlangan davlat ta'lim standartiga binoan "Tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarish" fani o'qitiladi.

"Tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarish" kursi bozor iqtisodiyoti sharoitida iqtisodiyotni zamonaviy pul-kredit dastaklari orqali muvofiqlashtirishning nazariy va amaliy holatlarini o'rgatadi. Bu kursni o'rganish uchun tijorat banklarini boshqarishning tashkil qilishni umumiy asoslari hamda ularni moliyaviy resurslarini boshqarish yo'llari bilan tanishib chiqish kerak.

Tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarishni rivojlantirish istiqbollari bank tizimini rivojlanishining asosiy yo'nalishlaridan biridir. Shuning bilan birga O'zbekiston bozor iqtisodiyotiga o'tishda chet mamlakatlarning bank tizimini chuqur o'rganib chiqishlari lozim. Bu esa respublikamizda sog'lom bank tizimini tashkil etilishida ijobiy samara berishi mumkin.

Bu kursning asosiy maqsadi bo'lib, tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarish va ulardan samarali foydalanish hisoblanadi.

Fan bo'yicha magistrnlarning bilimiga, o'quviga va ko'nikmasiga qo'yiladigan talablar

Bu kursni o'rganish jarayonida talabalar nafaqat Respublikada chiqayotgan Qonunlarni, balki jahondagi etakchi davlatlarning bank sohasidagi qonunlarini ham bilishlari shart. Tijorat banklarini boshqarishni tashkil qilishning umumiy asoslari, respublikamiz bank tizimi va uni isloh qilish hamda rivojlantirish istiqbollari, tijorat banki resurslaridan samarali foydalanish yo'llari, tijorat banklari kapitalini boshqarish, tijorat banklarini kredit portfelini boshqarish, moliyaviy resurslar bilan bog'liq risklar va ularni boshqarish, tijorat banklari aktivlari va passivlarini boshqarishning derevativ-qurollarini nazariy jihatdan o'rganishlari lozim.

O'quv rejasidagi boshqa fanlar bilan aloqasi

Bu fan boshqa iqtisodiy fanlar bilan uzviy bog'langandir; shulardan "Bank risklari", "Banklarda hisob va to'lov tizimi", "Xalqaro valyuta va hisob operatsiyalari", "Pul muomalasi va monetar siyosat", "Bank menjmenti va marketingi" va boshqalar.

Fanni o'qitishdagi yangi texnologiyalar

"Tijorat banklari moliyaviy resurslarini boshqarish" kursini o'qitishni pedagogik texnologiyasining tarkibiy qismi bo'lmish:

1. o'quv maqsadlari va vazifalarini katalogini ishlab chiqish;
2. o'quv maqsadlarini nazorat qilish;
3. o'quv maqsadlariga erishish;
4. rejalashtirilgan maqsadlarni bajarilishini baholash kabi nuqtai nazardan tashkil etish tavsiya etiladi.

Fanning o'qitish semestrlari va ko'rsatmalari

"Tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarish" fani III va IV semestrlarda o'qitiladi. Istiqbolli hisob-kitoblarni tuzish va olib borishda kompyuterdan keng foydalanadi hamda o'quv jarayoni reyting tizimida tashkil qilinadi.

Magistrlar bilimini baholash, hamda nazorat qilishda ko'p variantli testlar ishlab chiqish va ulardan foydalanishi lozim. Shuningdek, ayrim amaliy darslarni bank muassasalarida tashkil qilinsa maqsadga muvofiq bo'lar edi.

Talabalar bilimini baholashda qo'llaniladigan nazorat tadbirlari

"Tijorat banklarining moliyaviy resurslarini boshqarish" fanida talaba o'quv jarayonida ikki marotaba oraliq va joriy hamda bir marotaba yakuniy nazorat orqali baholanadi.

Umumiy va o'quv ishlari bo'yicha hajmi

Oliy kasbiy ta'limning davlat standartlarida mazkur kursga barcha mutaxassisliklar uchun 174 soat hajmida vaqt ajratilgan. Ulardan ma'ruza 58 soat, amaliy mashg'ulot darslari 56 soat, mustaqil ta'limga 37 soat ajratilgan.

2. FAN DASTURI

Fanning mazmuni

Tijorat banklari faoliyatini boshqarishni tashkil qilishning umumiy asoslari

Iqtisodiy munosabatlarda mustaqil sub'ekt sifatida tijorat bankini boshqarish. *Tijorat banklari faoliyatini barqarorlashtirish lashi va unga ta'sir qiluvchi omillar.* Tijorat banklarini boshqarishni tashkil qilish asoslari. Unda tijorat banklari mavjudligining o'rni va ahamiyati.

Tijorat banklari moliyaviy resurslari va ularni tashkil qilishning umumiy jihatlari

Tijorat banklari moliyaviy resurslar haqida tushuncha. *Tijorat banklari moliyaviy resurslarining tarkibi.* Moliyaviy resurslarni boshqarishni tashkil qilinganing tamoyillari va xususiyatlari. Tijorat banklarining o'z resurslari, ularning tarkibi. Tijorat bankining jalb qilingan resurslari va ularni tarkibi. Ularga tavsif.

Tijorat banklarining kapitalini boshqarish

Bank kapitalini tashkil qiluvchi asosiy elementlarning tavsifi. Bank kapitali, bankning moliyaviy resurslarini o'zgarishi. *Bank kapitali urnatish meyori hajmining o'lchanilishi va uning tartibga solish usuli.* Bank kapitalini kupaytirishning asosiy manbalari. Tijorat banklarining kapitalini boshqarishning asosiy yo'nalishlari va usullari.

Bank majburiyatlarini boshqarish

Bank tomonidan qabul qiladigan depozit turlari. *Bank depozitlari narxini baholashning usullari.* Bankning nodepozit manbalarga bo'lgan umumiy ehtiyojini baholash. Bank resurslarini muqobil nodepozit manbalari va ularni tanlash omillari. Bankning majburiyatlarini boshqarish usullari.

Tijorat banklarining kredit siyosati - kreditlarni boshqarishning asosi sifatida

Bankning kredit siyosati uning bank resurslarini joylashtirishdagi o'rni. Tijorat banklarini kredit siyosatining mezonlari. *Tijorat banki kredit portfeli, uning mohiyati va shakllanishi.* Bankning kredit siyosatini oqilona olib borish yo'llari.

Tijorat banklari kredit portfelini boshqarish

Kredit portfeli sifatining tahlili va muammoli ssudalar. Muammoli ssudalarni yuzaga kelishining belgilari va asosiy sabablari. *Bank ssudalari buyicha ehtimolli zararlarni qoplash uchun zaxiralarni shakllantirish va ulardan foydalanish tartibi.* Kreditlarning qaytarilmaslik muammosini hal etish usullariga ta'sir ko'rsatuvchi omillar. Tijorat banklarining kredit portfelini boshqarish usullari va ularni boshqarish. Tijorat banklarining kredit portfelini boshqarish usullar va ularni qo'llash.

Tijorat banklari resurslari bilan bog'liq risklar va ularni boshqarish

Bank faoliyatida uning resurslarini shakllantirish bilan bog'liq risklar va ularning turlari. *Moliyaviy resurslarni joylashishi bilan bog'liq risklar*. Risklarni monitoring orqali boshqarish. Risklarni boshqarish usullarini takomillashtirish.

Tijorat banklarini moliyaviy resurslarini boshqarishda depozit siyosati va uni takomillashtirish

Bankning depozit siyosati, uning elementlari va mezonlari. Aholiga bank xizmatlari ko'rsatish. Bank xizmatlari marketingi. Tijorat banklari depozit siyosatining takomillashtirishyullari. Tijorat banklarining depozit operatsiyalari bilan bog'liq risklarni boshqarish.

Bank ishida balansdan tashqari moliyalashtirish

Banklarda balansdan tashqari moliyalashtirish tushunchasi. Bank kafolatlarining tasnifi. *Bank zayomlari va boshka aktivlarning sekretizatsiyasi*. Bank resurslarini to'ldirish manbasi sifatida zayomlarni sotish.

Bank aktivlari va passivlarini boshqarishning direvativ qurollari

Moliyaviy fyuchers shartnomalarini sug'urtalash. *Kredit va foiz opsiyonlari, foizli svop shartnomalar*. "GEP", "Flor", "Koridor" ko'rinishidagi foizli shartnomalar. Bu shartnomalarning bajarilishini monitoring qilish va boshqalar.

Tijorat banklarini moliyaviy resurslarini strategik boshqarish

Tijorat banklari faoliyatini rivojlantirishni strategik rejalashtirish. Tijorat banki moliyaviy resurslarini boshqarishda ichki va tashqi muhitning ta'siri. Ichki va tashqi muhitlar va omillarning ta'sirini kamaytirish orqali boshqarish.

Tijorat banklari resurslari va ulardan samarali foydalanish yo'llari

Tijorat banklari resurslarining samaradorlik ko'rsatkichlari. *Tijorat banklari resurslarini ko'paytirishning asosiy manbalari*. Tijorat banklari resurslaridan samarali foydalanish yullari. Tijorat banklari resurslarini optimal boshqarish. Tijorat banklari daromadlarini oshirishning omili sifatida.

3. AMALIY MASHG'ULOTLARNING NAMUNAVIY MAVZUSI

Tijorat banklari moliyaviy resurslari va ularni tashkil qilishning umumiy jihatlari

Tijorat banklari moliyaviy resurslarining tarkibi*. Moliyaviy boshqarishni tashkil qilishning amaliy asoslari.

Tijorat banklarining kapitalini boshqarish

Bank kapitali hajmining o'lchanilishi va uning etarligini baholashning tartibga solish usuli. Bank kapitalini hajmini ko'paytirish usullari. Situatsion masalalar echish.

Bank majburiyatlarini boshqarish

Bankda mavjud depozit turlari. Bank depozitlari narxini baholashning usullari*. Bank resurslarini muqobil nodepozit manbalari va ularni tanlash omillari. Aholining omonat va depozitlarni kafolatlash fondi faoliyati. Ish o'yinlari echish.

Tijorat banklarining kredit siyosati

Bankning kredit siyosati, uning mohiyati va mazmuni. Tijorat Banklarda kredit kumitasining tashkil etish siyosatini mezonlari. Tijorat banki kredit portfelining diversifikatsiya. Ish o'yini. Alohida bankning kredit siyosati bo'yicha.

Tijorat banklari kredit portfelini boshqarish

Kredit portfeli sifatining tahlili va muammoli ssudalar tarkibi turkumlanishi. Bank ssudalari bo'yicha ehtimolli zararlarni qoplash uchun zaxiralarni shakllantirish va ulardan foydalanish tartibi. Kreditlarni qaytarilmaslik muammosini hal etish usullarining tavsifi*. Ish o'yini.

Tijorat banklari resurslari bilan bog'lik risklar va ularni boshqarish

Bank faoliyati bilan bog'lik risklar va ularning mohiyati. Moliyaviy resurslar bilan bog'lik risklar. Risklarni aniqlash va monitoring qilish. Masalalar echish.

Tijorat banklari moliyaviy resurslarini boshqarishda depozit siyosati va uni takomillashtirish

Bank depozit siyosatining, iqtisodiy mezonlari ko'rinishlari. Aholiga bank xizmatlari turlarini kengaytirish. Bank xizmatlari marketing strategiyasi*. Tijorat banklari depozit siyosatini rivojlantirish istiqbollari. Situatsion masalalar echish.

Bank ishida balansdan tashqari moliyalashtirish

Bank kafolatlarining tasnifi. Bank zayomlari va boshqa aktivlarniig sekretizatsiyasi*. Bank resurslarini to'ldirish manbasi sifatida zayomlarni sotish. Ish o'yini va masalalar echish.

Bank aktivlari va passivlarini boshqarishning derevativ qurollari

Moliyaviy fyuchers shartnomalarini sug'urtalash. Kredit va foiz opsiyonlari, foizli svop shartnomalar, "GEP", "Flor", "Karidor" ko'rinishidagi foizli shartnomalar*. Situatsion masalalar echish.

Tijorat banklarini moliyaviy resurslarini strategik boshqarish

Tijorat banklari faoliyatini rivojlanishini strategik rejalashtirish. Tijorat banklari moliyaviy resurslarini barqarorligini ta'minlash. Tijorat banklari moliyaviy resurslarini barqarorligiga ta'sir qiluvchi omillar va uni bartaraf etish usullari*. Tijorat banki moliyaviy resurslarini boshqarishda ichki va tashqi muhitning ta'siri. Ish o'yini.

Kurs ishlarining mavzulari

1. Iqtisodiy munosabatlardagi mustaqil sub'ekt sifatida tijorat boshqarish.
2. Tijorat banklarining barqaror ishlashi va unga ta'sir qiluvchi omillar.
3. Tijorat banklarini boshqarishning tashkiliy asoslari.
4. Tijorat banklari moliyaviy resurslari va ularni tashkil qilishning umumiy jihatlari.
5. Tijorat banklari moliyaviy resurslarining tarkibi va tahlili.
6. Moliyaviy boshqarishni tashkil qilishning tamoyillari va xususiyatlari.
7. Tijorat bankining o'z resurslari va ularni oshirish yo'llari.
8. Tijorat bankining jalb qilingan resurslari va ularni tarkibi.
9. Tijorat banklarining kapitalini boshqarish.
10. Bank kapitali hajmining o'lchanishi va uning etarlicligini baholashning tartibga solish usuli.
11. Bank kapitalini ko'paytirishning asosiy manbalari.
12. Bank majburiyatlarini boshqarish.
13. Bank depozitlari narxini baholashning usullari.
14. Bank resurslarini muqobil nodepozit manbalarini va ularni taxlash omillari.
15. Tijorat banklarining kredit siyosati.
16. Tijorat banklari kredit siyosatiining mezonlari va ularning xususiyatlari.
17. Tijorat banki kredit portfeli.
18. Kredit portfeli sifatining tahlili va muammoli ssudalar.
19. Bank ssudalari bo'yicha ehtimoli zararlarni qoplash uchun zaxiralarni shakllantirish.
20. Kreditlarning qaytarilmaslik muammosi va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.
21. Tijorat banklari resurslari bilan bog'lik risklar va ularni boshqarish.
22. Moliyaviy resurslar bilan bog'lik risklar.
23. Bank faoliyati bilan bog'lik risklar va ularning turlari.
24. Tijorat banklari moliyaviy resurslarini boshqarishda depozit siyosati.
25. Aholiga bank xizmatlari ko'rsatish.
26. Tijorat banklari depozit siyosatini takomillashtirish yo'llari.
27. Bank ishida balansdan tashqari moliyalashtirish.
28. Bank zayomlari va boshqa aktivlarning sekretizatsiyasi.
29. Bank aktivlari va passivlarini boshqarishning derevativ qurollari.
30. Moliyaviy fyuchers shartnomalarini sug'urtalash.
31. Kredit va foiz opsiyonlari, foizli svop shartnomalar.
32. "GEP", "Flor", "Karidor" ko'rinishidagi foizli shartnomalar.
33. Tijorat banklari moliyaviy resurslarini strategik boshqarish.
34. Tijorat banklari faoliyatini rivojlantirishni strategik rejalashtirish.
35. Tijorat banklari moliyaviy resurslarini barqarorligini ta'minlash.
36. Tijorat banklarining aktivlarini boshqarish.
37. Tijorat banklarining passivlarini boshqarish.
38. Tijorat banklarining majburiyatlarini boshqarish.
39. Tijorat banklari moliyaviy resurslarini boshqarishda ichki va tashqi muhitning ta'siri.
40. Tijorat banklari resurslaridan samarali foydalanish yo'llari.
41. Moliyaviy resurslarning samaradorlik ko'rsatgichlari.
42. Tijorat banklari resurslarini ko'paytirishning asosiy manbalari.
43. O'zbekiston Respublikasi bank tizimi, uni isloh qilish va rivojlantirish istiqbollari.
44. Tijorat banklarining aksioner kapitali va uning samaradorligini oshirish yo'llari.
45. GEP va uning samarali boshqarish yo'llari.
46. Kredit bahosi va uni optimal o'rnatish usuli.

4. TAVSIYA ETILAYOTGAN MAVZULAR BO'YICHA KO'RGAZMA-NAMOYISH MATERIALLARI: INFORMATSION-TEXNIK VOSITALAR

Internet saytlari: www.bizbook.ru, www.chtivo.ru.

Audio-video jihozlar. - Mavzuga bag'ishlangan video kassetalar.

Kodoskop orqali ko'rsatiladiganlar:

- Tijorat banklari moliyaviy resurslari va ularni tashkil qilishning umumiy jihatlari mavzusi bo'yicha 2 ta sayt;
- Tijorat banklarining kredit siyosati - kreditlarni boshqarishning asosi sifatida mavzusi bo'yicha 1 ta slayd;
- Tijorat banklari kredit portfelini boshqarish mavzusi bo'yicha 3 ta sayt;
- Tijorat banklari resurslari bilan bog'liq risklar va ularni boshqarish mavzusi bo'yicha 2 ta sayt;
- Tijorat banklari resurslari va ulardan samarali foydalanish yo'llari mavzusi bo'yicha 3 ta sayt.

5. O'ZLASHTIRISHNING NAZORATI

Fan bo'yicha talabalarning o'zlashtirishlarini baholash semestr(o'quv yili) davomida muntazam ravishda olib boriladi va quyidagi turlar orqali amalga oshiriladi:

- joriy baholash (JB) - 35%;
- oraliq baholash (OB) - 35%;
- yakuniy baholash (YaB) - 30%.

JB va OB turlar va belgilangan ballar miqdori (o'quv rejasida fanga semestr (o'quv yili) uchun ajratilgan soatning) 70%, yakuniy baholash esa 30% miqdorida belgilanadi.

Fan bo'yicha dastur to'la o'tilgandan keyin YaBda tinglovchi "yozma ish" usulida (o'quv rejasiga ko'ra) o'tkaziladi.

Tayanch tushunchalariga asoslangan (yozma ish) usulini o'tkazish tartibi "Reyting tuzishning yakuniy baholash bosqichida" "Yozma ish" usulini tadbqiq etish bo'yicha Namunaviy nizom bilan belgilanadi. Semestr o'quv yili davomida o'qitilgan fan bo'yicha maksimal, 55 va undan yuqori foizni to'plagan talaba qoniqarli o'qiyotgan deb hisoblanadi. Fan bo'yicha maksimal ballning 55% idan kam ball to'plagan talaba qoniqarsiz o'qiyotgan (qarzdor) deb hisoblanadi.

Semestr davomida fan bo'yicha to'plagan ballar quyidagi o'zlashtirish ko'rsatkichlari bilan baholanadi:

- 86 - 100 - "a'lo" - 98,8 - 114,0 ball;
- 71 - 85 - "yaxshi" - 80,9 - 96,9 ball;
- 55 - 70 - "qoniqarli" - 62,7 - 79,8 ball.

6. ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. "O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki" to'g'risidagi qonuni. 1996.
2. "O'zbekiston Respublikasi Banklar va bank faoliyati to'g'risida"gi qonuni 1996.
3. O'zbekiston respublikasi prezidentining farmonlari 1995 yil 5 yanvardan 2001 yil 1 yanvargacha. - T.: Adolat, 2000.
4. Karimov I.A. O'zbekiston iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirish yo'lida. - T.: O'zbekiston, 1995.
5. Abdullaeva Sh. Bank ishi. O'quv qo'llanma. -T.: Moliya, 2000.
6. Aleksandrova N.G. i dr. Banki i bankovskaya deyatelnosti dlya klientov. - S-Pb.: Piter, 2002.
7. Abramova G.S. Psixologiya tolko dlya studentov. Ucheb. pos. - M.: PERSE, 2001.
8. Anikin A.V. Zashchita bankovskix vkladchikov. - M., 1997.
9. Bankovskoe delo: Upravlenie i texnologiya: Ucheb. pos. dlya VUZov. Pod red. prof. A.N. Tovasheva. - M.: Yuniti-Dana, 2001.
10. Bogarov V.V. Upravlenie denejnim oborotam predpriyatij i korporatsiy. - M., 2001.
11. Banki i bankovskoe delo / Pod. red. I.T. Balabanova. - S-Pb.: Piter, 2001.
12. Bratko A.G. Bankovskoe pravo: Teoriya i praktika -M.: PRIOR, 2000.
13. Bagiyani M.B. Bankovskaya perepiska. Depozitariy. Ucheb. pos. -M.: Yurist, 1999.
14. Voronovskiy A.V. Investitsii i finansirovanie. Metodi otsenki i obosnovaniya. -S-Pb.: Izd-vo S-Piter. Un-ta, 1998.
15. Vikulin A.Yu. Antimonopolnie regulirovaniya rinka bankovskix uslug. Ucheb. pos. - M., 2001.
16. Vaurin P.I. Metodika podgotovka i protsedura zashchiti diplomnix rabot po finansovim i ekonomicheskim spetsialnostyam. Ucheb. pos. - M., 2001.
17. Varyash I.Yu. Bankovskaya sotsiologiya. Ekspertnie otsenki v bankovskom dele. - M., 1999.
18. Gladkova I.N. Nalichnie rubli i valyuta. - M., 1997.
19. Grudkov F.I. Investitsii i tsennie bumagi. - M., 1996.
20. Dord F. Polfrenan D. Osnovi bankovskogo dela. - M., 1996.
21. Drobozina L.A. Finansi, denejnoe obrashchenie, kredit. - M.: Finansi, 1997.
22. Djarbekov S.M. Posrednicheskie operatsii. - M., 1997.
23. Dengi, kredit, Banki. Tsennie bumagi. Praktikum: Ucheb. pos. dlya vuzov - Pod red. E.F. Jukova. - M.: YuNITI-DANA, 2001.
24. Jukova E.F. Dengi, kredit i banki, tsennie bumagi Praktikum: Ucheb. pos. - M., 2001.
25. Jukova E.F. Dengi, kredit i banki. Ucheb. - M., 2001.
26. Iminov O.K. Kreditniy mexanizm sovremennix usloviyax. - T.: TGEU, 2000.
27. Iqtisodiy yo'nalishlar choraklik nashr. O'zbekiston. Aprel-iyun. 2001 yil.
28. Karpova T.P. Osnovi upravleniya ucheta. - M., 1997.
29. Kapitonenko V.V. Investitsii i xedjirovanie. Ucheb. prak. posobie dlya vuzov. - M., 2001.
30. Kazimagomedov A.A., Ilyasov S.M. Organizatsiya denejno-kreditnogo regulirovaniya. - M., 2001.
31. Kupchinskiy V.A., Ulinich A.S. Sistema upravleniya resursami banka. - M.: Ekzamen, 2000.
32. Larionova I.V. Reorganizatsiya kommercheskix bankov. - M., 2000.
33. Lapusta M.G., Starastin Yu.L. Maloe predprinimatelstvo. - M., 1997.
34. Mullajanov F. Bank tizimi. - T., 2001.
35. Mirkin Ya.M. Bankovskie operatsii chast 1, 2, 3. - M., 1997.
36. Medinskiy V.G., Sharpukov L.G. Maloe predprinimatelstva. - M., 1997.

37. Medvetsov A.N., Medvetsova T.V. Prakticheskaya buxgalteriya ot sozdaniya do likvidatsii. - M., 1997.
38. Matdin A.M. Dengi i ekonomicheskie resheniya. - M., 2001.
39. Miller L.R., Devid D. Van-Xuz. Sovremennye dengi i bankovskoe delo. Per. s angl. - M., 2000.
40. Molyakov D.S., Shoxin E.M. Teoriya finansov predpriyatiy. Ucheb. pos. - M.: Finansi i statistika, 2001.
41. Osnovnye printsipi bankovskogo nadzora. Bank of England, 1996.
42. Oksfordskaya illyustrirovannaya entsiklopediya V 9t. 3-2-e izd. ispr. Vsemirnaya istoriya. S drevneyshix vremen i dr. - M., 2000.
43. Parfinova K.G. Parfinova D.L. Operatsionnaya texnika i uchet v kommercheskix bankax. - M., 1997.
44. Popov V.V. Banki na perexode. - M., 2001.
45. Parfenov K.G. Bankovskiy plan schetov i pravila vedeniya buxgalterskogo ucheta. - M., 2001.
46. Savchuk V.P. Primekko S.I. Velichko E.G. Analiz, razborka investitsionnix proektov: Ucheb. pos. -Kiev: Elga, 1999.
47. Stoyanova E.S. i dr. Upravlenie oborotnim kapitalom. - M.: VO Perspektiva, 1998.
48. Tavasiev A.M. i dr. Raschetnie i kassovie uslugi banka. Ucheb. pos. - M., 2001.
49. Tavasiev A.M. Bankovskoe delo: upravlenie i texnologiya. Ucheb. pos. -M., 2001.
50. Tavasiev A.M. i dr. Konkurentsia v bankovskom sektore Rossii. Ucheb. pos. - M.: YuNITI-DANA, 2001.
51. Fatxudinov R.A. Razrabotka upravlencheskogo resheniya. - M., 1997.
52. Sherrin de Kovin, K. Takki Strategiya xedjirovaniya. - M., 1997.
53. Sharifxodjaev M.Sh. Ekonomicheskaya teoriya. - T., 1999.
54. Sheremet A.D. Finansovi analiz v komercheskom banke. - M., Finansi i statistika, 2000.
55. Internet saytlari:

- www.banking.com - mintaqaviy banklar, assotsiatsiyalar va nashriyotlar bo'yicha bank sanoati resurslari direktorligi.
- www.banking.com/aba - Amerika banklari assotsiatsiyasi.
- www.state.ct.us/dob - konnektikut banklari va kredit birlashmalari, kredit muassasalari va qo'riqlash sanoatini boshqaradi.
- www.arraydev.com/commerce/JIBC - internet banking va kommertsiya jurnali.
- www.bankingtech.com - bank texnologiyalari.
- <http://books.listsoft.ru/book.asp?cod=10298&rp=4&up=1> - Perevod populyarnogo v Anglii uchebnogo posobiya po izucheniyu bankovskogo dela, ispolzuemogo pri podgotovke k sdache kvalifikatsionnix ekzamenov.
- http://www.zhurnal.ru/5/vir_tech.htm - NOU-XAU VIRTUALNIX TEXNOLOGIY, razdel "Bankovskoe delo".

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining me'yoriy hujjatlar to'plami. 1999-2002 y.
2. O'zbekiston bank tizimini isloh qilish va erkinlashtirish bo'yicha qonunchilik xujjatlari. 2000-2002 y.
3. Avdokushin E.F. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya Ucheb, pos. - M., 2001.
4. Bor M. Prakticheskiy kurs buxgalterskogo ucheta v sovremenom banke. - M., 1996.
5. Gafarli M.S. i dr. Uzbeksckaya model razvitiya. - M., 2000.
6. Ershov M.V. Valyutno-finansovie mexanizmi v sovremennom mire. - M.: OAO MPO, 2001.
7. Zaxarov K.V, i dr Logistika, effktivnost i riski vneshneekonomicheskix operatsii. - M.: INEKS, 2001.
8. Kostyunina G.M. Mejdunarodnaya praktika regulirovaniya inostrannix investitsiy. Ucheb. pos. - M., 2001.
9. Kratko I. G. Mejdunarodnaya preprinimatelstvo. Ucheb. pos. - M., 2001.
10. Kupchinskiy V.A. Sistema upravleniya resursami banka. - M.: Ekzamen, 2000.
11. Lomagin N.A. i dr. Vvedenie v teoriya mejdunarodnix otnosheniy i analiz vneshney politiki. Ucheb. pos. - M., 2001.
12. Lachinov M.M. Osnovi vneshneekonomicheskoy deyatelnosti v stroitelstve. Ucheb. pos. -M., 2001.
13. Larionova I.V. Reorganizatsiya kommercheskix bankov. - M.: FiS, 2000.
14. Miller L.R. Sovremennie dengi i bankovskoe delo. Per s angl. - M.: INFRA-M, 2000.
15. Mirovaya ekonomika, mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Seriya uchebniki. Ucheb. pos. pod red. Akopovoy E.S. -M.: Feniks, 2001.
16. Mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Pod. red. Liventseva N.N. - M., 2001.
17. Mirovaya ekonomika i mejdunarodnie ekonomicheskie otnosheniya. Ucheb. pos. pod red. Akopovoy. -M.: Feniks, 2001.
18. Mirovaya ekonomika. Ekonomika zarubejnih stran. Pod red. prof. V.P. Kolesova i dr. - M.: Flinta, 2001.
19. Pivovarov A.G. Anglo-russkiy slovar po vneshney trgovle i mejdunarodniy transportnim operatsiyam. - M., 2001.
20. Pogorletskiy A.I. Ekonomika i ekonomicheskaya politika Germanii v XX veke. - S-Pb., 2001.
21. Postnikov S.L. Mirovaya ekonomika i ekonomicheskaya polojenie Rossii. Sbornik statistike. - M., 2001.
22. Riski finansovogo sektora Rosiyskiy Federatsii. Prakt pos. - M.: FiS, 2001.
23. Strigin A.V. Mirovaya ekonomika. - M.: Ekzamen, 2001.
24. Tavasiev A.N. Bankovskoe delo: upravlenie i texnologii - M., 2001.
25. Xamedov I.A. O'zbekiston Respublikasida tashqi iqtisodiy faoliyat asoslari. - T.: O'zbekiston, 2001.
26. "Bozor, pul va kredit" jurnallari 2001-2002 yillardagi sonlari.
27. "Bank axborotnomasi" gazetasi 2002 yil sonlari.